Ulosottolaitos
Utsökningsverket

Valtakunnanvoudin kanslia

25.10.2022

HE 216/2022 vp

Eduskunnan lakivaliokunnalle

Pyydettynä lisälausuntona asiassa 25.10.2022 käydyn kuulemisen perusteella esitetään seuraavaa.

Suojaosuuden noston vaikutus eri tuloluokissa

Toistuvaistulon ulosmittauksessa noudatettavasta menettelystä johtuen esitetty suojaosuuden nosto vaikuttaa pienituloisille ja suurituloisille ulosmittausta keventävästi, mutta ei keskituloisille. Tämä johtuu kevennetystä ulosmittauksesta ns. tulorajaulosmittauksissa (tuloraja = 2 x suojaosuus) ja ankarammasta ulosmittauksesta hyvätuloisilla (nettotulo yli 4 x suojaosuus). Kun nämä molemmat rajat nousevat suojaosuutta korotettaessa, vaikutukset osuvat näille alueille, mutta eivät väliin jääviin keskituloisiin. Euromääräisesti eniten hyötyvät suurituloiset.

Suojaosuuksia säätämällä ei kysymystä voida helposti ratkaista, vaan se edellyttäisi muuta uutta lainsäädäntöä toistuvaistulon ulosmittaukseen. Ilmeisesti oikeusministeriössä on vireillä hanke ulosottojärjestelmän laajemmasta selvittämisestä ja arvioinnista. Se vaatii oman valmistelunsa.

Keskituloisten osalta tilannetta voi helpottaa soveltamalla ulosottokaaren 4 luvun 51 §:n säännöksiä olennaisesti heikentyneestä maksukyvystä, mutta sen käyttö harkitaan lainkäyttövirkamiehen toimesta kussakin yksittäistapauksessa erikseen eikä se tuone laajoille velallismäärille vastaavaa huojennusta.

Uudistuksen seurannassa voitaisiin harkittava, onko suojaosuuden nosto oikea tie velallisten aseman helpottamiseen vai tulisiko ulosmittausmenettelyä tarkastella rakenteellisesti laajemmin. Tähän liittyy kysymys siitä, miten helpotukset kohdentuvat pieni-, keski- ja suurituloisiin. Ulosmittaussäännöstön vaikutus velkojien oikeusasemaan ja oikeussuojajärjestelmän toimivuuteen on luonnollisesti myös keskeinen asia.

Juhani Toukola
valtakunnanvouti